

2026/1081

13.5.2026 г.

ПРЕВОД

Рамкова конвенция на Съвета на Европа за изкуствения интелект и правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава

Преамбюл

ДЪРЖАВИТЕ — ЧЛЕНКИ НА СЪВЕТА НА ЕВРОПА, И ДРУГИТЕ СТРАНИ, ПОДПИСАЛИ НАСТОЯЩАТА КОНВЕНЦИЯ,

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД, че целта на Съвета на Европа е постигане на по-голямо единство между неговите членове, основано по-специално на зачитането на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава;

КАТО ПРИЗНАВАТ интереса от укрепване на сътрудничеството между страните по настоящата конвенция и от разширяване на това сътрудничество така, че да обхване други държави, които споделят същите ценности;

КАТО ОСЪЗНАВАТ, че науката и технологиите се развиват все по-бързо и че дълбоките промени, предизвикани от дейности в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект, могат да създадат условия за повече благосъстояние за хората както на равнището на отделния човек, така и на обществото, могат да способстват за устойчивото развитие, равенството между половете и предоставянето на възможности на всички жени и момичета, както и други важни цели и интереси, чрез засилване на напредъка и иновациите;

КАТО ПРИЗНАВАТ, че дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект могат да предложат безпрецедентни възможности за защита и насърчаване на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава;

ОБЕЗПОКОЕНИ, че определени дейности в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект могат да накърнят човешкото достойнство и личната независимост, правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава;

ОБЕЗПОКОЕНИ от рисковете от дискриминация в цифровия контекст, особено тези, свързани със системи с изкуствен интелект, и техния потенциален ефект да пораждаат или влошават неравенства, включително тези, на които са изложени жени и лица в уязвимо положение, по отношение на упражняването на правата на човека и пълното, равнопоставено и ефективно участие в икономическите, социалните, културните и политическите дела;

ОБЕЗПОКОЕНИ от злоупотребата със системи с изкуствен интелект и противопоставящи се на използването на тези системи за репресивни цели в нарушение на международното право в областта на правата на човека, включително чрез произволни или незаконни практики за наблюдение и цензура, които подриват неприкосновеността на личния живот и личната независимост;

КАТО СЪЗНАВАТ, че правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава са неразривно свързани;

УБЕДЕНИ в необходимостта от приоритетно създаване на приложима в световен мащаб правна рамка, установяваща съвместни общи принципи и правила, ръководеща дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект и с която ефективно се опазват споделените ценности и се използват предимствата на изкуствения интелект за утвърждаване на тези ценности по начин, който води до отговорни иновации;

КАТО ПРИЗНАВАТ необходимостта от насърчаване на цифровата грамотност, както и знанията и доверието във връзка с проектирането, разработването, използването и извеждането от експлоатация на системи с изкуствен интелект;

КАТО ПРИЗНАВАТ рамковия характер на настоящата конвенция, която може да бъде допълнена с последващи актове за уреждане на конкретни въпроси, свързани с дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект;

КАТО ПОДЧЕРТАВАТ, че настоящата конвенция има за цел справянето с конкретни трудности, които възникват през целия жизнен цикъл на системите с изкуствен интелект, и насърчаването на разглеждането на по-общите рискове и въздействие, свързани с тези технологии, включително, но не само, във връзка с човешкото здраве и околната среда, както и социално-икономически аспекти като заетост и труд;

КАТО ОТБЕЛЯЗВАТ усилията в тази сфера на други международни и наднационални организации и форуми за постигане на напредък по отношение на международното разбирателство и сътрудничество в областта на изкуствения интелект;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД приложимите международни актове в областта на правата на човека, като Всеобщата декларация за правата на човека от 1948 г., Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи от 1950 г., Международния пакт за граждански и политически права от 1966 г., Международния пакт за икономически, социални и културни права от 1966 г., Европейската социална харта от 1961 г., както и съответните протоколи към тях, и ревизираната Европейска социална харта от 1996 г.;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД също така Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на детето от 1989 г. и Конвенцията на Организацията на обединените нации за правата на хората с увреждания от 2006 г.;

КАТО ИМАТ ПРЕДВИД освен това правата на неприкосновеност на личния живот и на защита на личните данни на физическите лица, в приложимата степен и както са им предоставени например с Конвенцията за защита на лицата при автоматизираната обработка на лични данни от 1981 г. и нейните протоколи;

КАТО ПОТВЪРЖДАВАТ ангажмента на страните за защита на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава и като насърчават създаването на условия за надеждност на системите с изкуствен интелект чрез настоящата конвенция,

СЕ СПОРАЗУМЯХА ЗА СЛЕДНОТО:

ГЛАВА I

ОБЩИ РАЗПОРЕДБИ

Член 1

Предмет и цел

1. Разпоредбите на настоящата конвенция имат за цел да се гарантира, че дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект са в пълно съответствие с правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава.
2. Всяка страна приема или запазва подходящи закони, административни или други мерки, за да приведе в действие разпоредбите, съдържащи се в настоящата конвенция. Тези мерки се степенуват и разграничават, доколкото е необходимо, с оглед на тежестта и вероятността от неблагоприятно въздействие върху правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава през целия жизнен цикъл на системите с изкуствен интелект. Това може да включва специални или хоризонтални мерки, които се прилагат независимо от вида на използваната технология.
3. За да се гарантира ефективно прилагане на разпоредбите от страните, в настоящата конвенция се установява механизъм за последващи действия и се предвижда международно сътрудничество.

Член 2

Определение на системи с изкуствен интелект

За целите на настоящата конвенция „система с изкуствен интелект“ означава машинно базирана система, която с явна или подразбираща се цел, въз основа на въведените в нея входящи данни, извежда начина на генериране на резултати като прогнози, съдържание, препоръки или решения, които могат да окажат влияние върху физическа или виртуална среда. Системите с изкуствен интелект се различават по отношение на тяхното ниво на автономност и адаптивност след внедряването им.

Член 3**Обхват**

1. Настоящата конвенция обхваща дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект, които могат да засегнат правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава, както следва:

- а) всяка страна прилага настоящата конвенция към дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект, предприемани от публични органи или частни лица, действащи от тяхно име;
- б) всяка страна предприема мерки по отношение на рисковете и въздействието, произтичащи от дейности в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект, предприемани от частни лица, доколкото те не са обхванати от буква а), по начин, който е в съответствие с предмета и целта на настоящата конвенция.

Всяка страна посочва в декларация, представена на генералния секретар на Съвета на Европа по време на подписването или при депозирането на своя документ за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване как възнамерява да изпълни това задължение — като прилага принципите и задълженията, посочени в глави II—VI от настоящата конвенция, по отношение на дейностите на частни лица или като предприема други подходящи мерки за изпълнението на задължението, посочено в настоящата алинея. Страните могат да променят своите декларации по всяко време и по същия начин.

Когато изпълнява задължението по настоящата алинея, никоя страна не може да се отклонява от или да ограничава изпълнението на своите международни задължения, поети във връзка със защитата на правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава.

2. Никоя страна не е задължена да прилага настоящата конвенция към дейности в рамките на жизнения цикъл на системи с изкуствен интелект, свързани със защитата на интересите на нейната национална сигурност, с условието, че тези дейности се извършват по начин, съвместим с приложимото международно право, включително задълженията съгласно международното право в областта на правата на човека, и при зачитане на нейните демократични институции и процеси.

3. Без да се засягат член 13 и член 25, параграф 2, настоящата конвенция не се прилага за научноизследователски и развойни дейности, свързани със системи с изкуствен интелект, които все още не са на разположение за ползване, освен ако не са предприети дейности по изпитване или други подобни дейности по такъв начин, че да е възможно да засегнат правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава.

4. Въпросите, свързани с националната отбрана, не попадат в обхвата на настоящата конвенция.

ГЛАВА II**ОБЩИ ЗАДЪЛЖЕНИЯ****Член 4****Защита на правата на човека**

Всяка страна приема или запазва съответните мерки, за да гарантира, че дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект са в съответствие със задълженията за защита на правата на човека, предвидени в приложимото международно право и в нейното вътрешно право.

Член 5**Почтеност на демократичните процеси и зачитане на принципите на правовата държава**

1. Всяка страна приема или запазва съответните мерки, които имат за цел да се гарантира, че системите за изкуствен интелект не се използват за подкопаване на почтеността, независимостта и ефективността на демократичните институции и процеси, включително принципите на разделение на властите, зачитане на независимостта на съдебната власт и достъп до правосъдие.

2. Всяка страна приема или запазва съответните мерки, чиято цел е да се защитят нейните демократични процеси в контекста на дейности в рамките на жизнения цикъл на системи с изкуствен интелект, включително справедливия достъп на физическите лица до обществени дебати и участието им в тях, както и правото им свободно да изграждат позиция.

ГЛАВА III

ПРИНЦИПИ, СВЪРЗАНИ С ДЕЙНОСТИТЕ В РАМКИТЕ НА ЖИЗНЕНИЯ ЦИКЪЛ НА СИСТЕМИ С ИЗКУСТВЕН ИНТЕЛЕКТ

Член 6

Общ подход

В настоящата глава са изложени съвместни общи принципи, които всяка страна прилага по отношение на системите с изкуствен интелект по начин, който е подходящ съгласно нейния вътрешен правен ред и останалите задължения по настоящата конвенция.

Член 7

Човешко достойнство и лична независимост

Всяка страна приема или запазва съответните мерки за зачитане на човешкото достойнство и личната независимост по отношение на дейностите в рамките на жизнения цикъл на системи с изкуствен интелект.

Член 8

Прозрачност и контрол

Всяка страна приема или запазва съответните мерки, за да гарантира, че по отношение на дейностите в рамките на жизнения цикъл на системи с изкуствен интелект, включително по отношение на разпознаването на съдържание, генерирано с помощта на системи с изкуствен интелект, съществуват адекватни изисквания за прозрачност и контрол, съобразени с конкретния контекст и рискове.

Член 9

Отчетност и отговорност

Всяка страна приема или запазва съответните мерки, за да гарантира отчетност и отговорност във връзка с неблагоприятно въздействие върху правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава в резултат на дейности в рамките на жизнения цикъл на системи с изкуствен интелект.

Член 10

Равенство и недискриминация

1. Всяка страна приема или запазва съответните мерки, за да гарантира, че при дейностите в рамките на жизнения цикъл на системи с изкуствен интелект се зачита равенството, включително равенството между половете, и се спазва забраната за дискриминация съгласно приложимото международно и вътрешно право.

2. Всяка страна се ангажира да приеме или да запази съответните мерки за преодоляване на неравенствата с оглед постигане на честни, справедливи и обективни резултати в съответствие с приложимите във вътрешен и международен план задължения по отношение на правата на човека, във връзка с дейностите в рамките на жизнения цикъл на системи с изкуствен интелект.

Член 11

Неприкосновеност на личния живот и защита на личните данни

Всяка страна приема или запазва съответните мерки, за да гарантира, че по отношение на дейностите в рамките на жизнения цикъл на системи с изкуствен интелект:

- а) правото на неприкосновеност на личния живот на физическите лица и техните лични данни са защитени, включително чрез приложимите на вътрешно равнище и международни правни норми, стандарти и рамки; и
- б) са въведени ефективни гаранции и предпазни мерки за физическите лица в съответствие с приложимите вътрешен и международен правни задължения.

Член 12

Надеждност

Всяка страна предприема, когато е целесъобразно, мерки за насърчаване на надеждността на системите с изкуствен интелект и доверието в получените чрез тях резултати, което може да включва изисквания за адекватно качество и сигурност през целия жизнен цикъл на системите с изкуствен интелект.

Член 13

Безопасни иновации

За да се насърчат иновациите, като същевременно се избегне неблагоприятното въздействие върху правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава, всяка страна се приканва да създаде условия, когато е целесъобразно, за изграждането на контролирана среда за разработване, експериментирание и изпитване на системи с изкуствен интелект под надзора на нейните компетентни органи.

Глава IV

СРЕДСТВА ЗА ПРАВНА ЗАЩИТА

Член 14

Средства за правна защита

1. Всяка страна, доколкото съгласно нейните международни задължения и вътрешен правен ред се изискват средства за правна защита, приема или запазва съответните мерки, за да гарантира наличието на достъпни и ефективни средства за правна защита при нарушения на правата на човека, произтичащи от дейности в рамките на жизнения цикъл на системи с ИИ.
2. В подкрепа на прилагането на параграф 1 по-горе всяка страна приема или запазва съответните мерки, включително:
 - а) мерки за гарантиране, че съответната информация относно системите с изкуствен интелект, които могат да засегнат значително правата на човека и съответното им упражняване, се документира, предоставя на органи, които имат право на достъп до тази информация и, когато е целесъобразно и приложимо, се предоставя или съобщава на засегнатите лица;
 - б) мерки за гарантиране, че информацията, посочена в буква а), е достатъчна, за да могат засегнатите лица да оспорят решенията, взети или обосновани в значителна степен от използването на системата, и, когато е уместно и целесъобразно, самото използване на системата; както и
 - в) ефективна възможност за засегнатите лица да подадат жалба до компетентните органи.

Член 15

Процедурни гаранции

1. Всяка страна гарантира, че когато дадена система с изкуствен интелект оказва значително въздействие върху упражняването на правата на човека, засегнатите лица разполагат с ефективни процедурни гаранции, предпазни мерки и права в съответствие с приложимото международно и вътрешно право.
2. Всяка страна се стреми да гарантира, че когато е целесъобразно в конкретния контекст, лицата, взаимодействащи си със системите с изкуствен интелект, биват информирани, че си взаимодействат с такива системи, а не с човек.

ГЛАВА V

ОЦЕНКА И СМЕКЧАВАНЕ НА РИСКОВЕТЕ И НЕБЛАГОПРИЯТНОТО ВЪЗДЕЙСТВИЕ

Член 16

Рамка за управление на риска и въздействието

1. Всяка страна, като взема предвид принципите, изложени в глава III, приема или запазва съответните мерки за набелязване, оценка, предотвратяване и смекчаване на рисковете, породени от системи с изкуствен интелект, като отчита действителното и потенциалното въздействие върху правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава.
2. Тези мерки се степенуват и разграничават, когато е целесъобразно, и:
 - а) са надлежно съобразени с контекста и предвидената употреба на системите с изкуствен интелект, по-специално по отношение на рисковете за правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава;
 - б) са надлежно съобразени с тежестта и вероятността от потенциално въздействие;
 - в) са съобразени, когато е целесъобразно, с гледните точки на съответните заинтересовани страни, по-специално на лицата, чиито права е възможно да бъдат засегнати;
 - г) се прилагат последователно по време на дейностите в рамките на жизнения цикъл на системата за изкуствен интелект;
 - д) включват наблюдение на рисковете и неблагоприятното въздействие върху правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава;
 - е) включват документиране на рисковете, действителното и потенциалното въздействие и подхода за управление на риска; и
 - ж) изискват, когато е целесъобразно, изпитване на системите с изкуствен интелект, преди тяхното първоначално предоставяне за използване и при значителната им промяна.
3. Всяка страна приема или запазва съответните мерки, които имат за цел осигуряването на адекватни решения за справяне с неблагоприятното въздействие на системите с изкуствен интелект върху правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава. Това неблагоприятно въздействие и мерките за справяне с него следва да бъдат документираны и да послужат за основа на съответните мерки за управление на риска, описани в параграф 2.
4. Всяка страна оценява необходимостта от мораториум или забрана, или други подходящи мерки по отношение на определени видове употреба на системи с изкуствен интелект, когато счита, че тези видове употреба са несъвместими със зачитането на правата на човека, функционирането на демокрацията или принципите на правовата държава.

ГЛАВА VI
ПРИЛАГАНЕ НА КОНВЕНЦИЯТА

Член 17

Недискриминация

Прилагането на разпоредбите на настоящата конвенция от страните се гарантира без дискриминация на каквато и да е основа, в съответствие с техните международни задължения в областта на правата на човека.

Член 18

Права на хората с увреждания и на децата

Всяка страна, в съответствие с вътрешното си право и приложимите международни задължения, надлежно отчита всички особени потребности и уязвими места във връзка със зачитането на правата на хората с увреждания и правата на децата.

Член 19

Обществена консултация

Всяка страна се стреми да гарантира, че важните въпроси, повдигнати във връзка със системите с изкуствен интелект, се разглеждат, когато е целесъобразно, чрез обществено обсъждане и консултации с множество заинтересовани страни предвид социалните, икономическите, правните, етичните, екологичните и други съответни последици.

Член 20

Цифрова грамотност и цифрови умения

Всяка страна насърчава и популяризира придобиването на подходяща цифрова грамотност и цифрови умения за всички сегменти от населението, включително специфични експертни умения за лицата, отговорни за набелязването, оценката, предотвратяването и смекчаването на рисковете, породени от системи с изкуствен интелект.

Член 21

Защита на съществуващите права на човека

Нищо в настоящата конвенция не може да се тълкува като ограничаващо, отклоняващо се или засягащо по друг начин правата на човека или други свързани нормативноустановени права и задължения, които са гарантирани съгласно съответните правни норми на дадена страна или друго съответно международно споразумение, по което тя е страна.

Член 22

По-широка защита

Никоя разпоредба на настоящата конвенция не може да се тълкува като ограничаваща или засягаща по друг начин възможността на дадена страна да предостави по-широка защита от предвидената в настоящата конвенция.

ГЛАВА VII
МЕХАНИЗЪМ ЗА ПОСЛЕДВАЩИ ДЕЙСТВИЯ И СЪТРУДНИЧЕСТВО

Член 23

Конференция на страните

1. Конференцията на страните се състои от представители на страните по настоящата конвенция.
2. Страните периодично провеждат консултации с цел:
 - а) улесняване на ефективното изпълнение и прилагане на настоящата конвенция, включително за набелязването на всякакви проблеми и последиците от всяка резерва, направена в съответствие с член 34, параграф 1, или всяка декларация във връзка с настоящата конвенция;
 - б) разглеждане на възможното допълнение или изменение на настоящата конвенция;
 - в) разглеждане на въпроси и отправяне на конкретни препоръки относно тълкуването и прилагането на настоящата конвенция;
 - г) улесняване на обмена на информация относно значими правни, политически или технологични разработки, които са от значение за прилагането на настоящата конвенция, включително с оглед на преследването на целите, определени в член 25;
 - д) улесняване, когато е необходимо, на приятелското уреждане на спорове, свързани с прилагането на настоящата конвенция; и
 - е) улесняване на сътрудничеството със съответните заинтересовани страни по отношение на свързаните аспекти на прилагането на настоящата конвенция, включително чрез публични изслушвания, когато е подходящо.
3. Конференцията на страните се свиква от генералния секретар на Съвета на Европа, когато е необходимо и винаги когато мнозинство от страните или Комитетът на министрите поискат свикването ѝ.
4. Конференцията на страните приема свой правилник за дейността с консенсус в срок от дванадесет месеца от влизането в сила на настоящата конвенция.
5. Страните се подпомагат от Секретариата на Съвета на Европа в упражняването на функциите си съгласно настоящия член.
6. Конференцията на страните може да предложи на Комитета на министрите подходящи начини за осигуряване на съответния експертен опит в подкрепа на ефективното прилагане на настоящата конвенция.
7. Всяка страна, която не е член на Съвета на Европа, допринася за финансирането на дейностите на Конференцията на страните. Вноската на страна, която не е член на Съвета на Европа, се определя съвместно от Комитета на министрите и съответната страна.
8. Конференцията на страните може да реши да ограничи участието в своята работа на страна, която е престанала да бъде член на Съвета на Европа съгласно член 8 от Статута на Съвета на Европа поради сериозно нарушение на член 3 от него. Освен това с решение на Комитета на министрите може да бъдат предприети мерки по отношение на всяка страна, която не е държава — членка на Съвета на Европа, за да бъдат прекратени отношенията с тази държава на основания, подобни на посочените в член 3 от статута.

Член 24

Задължение за представяне на доклади

1. В рамките на първите две години, след като е станала страна по конвенцията, а след това – периодически, всяка страна представя на Конференцията на страните доклад с подробни данни за дейностите, предприети с цел прилагане на член 3, параграф 1, букви а) и б).
2. Конференцията на страните определя формата и процеса за изготвянето на доклада в съответствие със своя правилник за дейността.

Член 25

Международно сътрудничество

1. Страните си сътрудничат за постигането на целите на настоящата конвенция. Освен това страните се насърчават, когато е целесъобразно, да подпомагат държави, които не са страни по настоящата конвенция, да действат в съответствие с нейните условия и да станат страни по нея.
2. Когато е целесъобразно, страните обменят помежду си относима и полезна информация относно аспекти, свързани с изкуствения интелект, които могат да имат значително положително или отрицателно въздействие върху упражняването на правата на човека, функционирането на демокрацията и спазването на принципите на правовата държава, включително рискове и последици, които са се проявили в изследователски контекст и във връзка с частния сектор. Страните се насърчават да включват, когато е целесъобразно, в този обмен на информация съответните заинтересовани страни и държави, които не са страни по настоящата конвенция.
3. Страните се насърчават да засилят сътрудничеството, включително със съответните заинтересовани страни, когато е целесъобразно, с цел предотвратяване и смекчаване на рисковете и неблагоприятното въздействие върху правата на човека, демокрацията и принципите на правовата държава в контекста на дейностите в рамките на жизнения цикъл на системите с изкуствен интелект.

Член 26

Ефективни механизми за контрол

1. Всяка страна създава или определя един или повече ефективни механизми за контрол на спазването на задълженията по настоящата конвенция.
2. Всяка страна гарантира, че органите, отговарящи за тези механизми, изпълняват задълженията си независимо и безпристрастно и че разполагат с необходимите правомощия, експертен опит и ресурси, за да изпълняват ефективно задачите си във връзка с контрола на спазването на задълженията, въведени от страните.
3. В случай че дадена страна е предвидила повече от един такъв механизъм, тя предприема мерки, когато е възможно, за да улесни ефективното взаимодействие между тях.
4. В случай че дадена страна е предвидила механизми, различни от действащите структури в областта на правата на човека, тя предприема мерки, когато е възможно, за насърчаване на ефективното взаимодействие между механизмите, посочени в параграф 1, и действащите на вътрешно равнище структури в областта на правата на човека.

ГЛАВА VIII
ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Член 27

Действие на конвенцията

1. Ако две или повече страни вече са сключили споразумение или договор по въпросите, уредени с настоящата конвенция, или ако са уредили помежду си отношенията по тези въпроси по друг начин, те имат право да прилагат съответното споразумение или договор или съответно да уредят отношенията помежду си, при условие че го направят по начин, който не противоречи на предмета и целта на настоящата конвенция.
2. Страните, които са членове на Европейския съюз, прилагат в отношенията помежду си правилата на Европейския съюз, уреждащи въпросите, обхванати от настоящата конвенция, без с това да засягат предмета и целта на конвенцията, както и пълното ѝ прилагане в отношенията с другите страни по нея. Същото важи и за други страни, доколкото те са обвързани с такива правила.

Член 28

Изменения

1. Изменения на настоящата конвенция могат да бъдат предлагани от всяка страна по нея, от Комитета на министрите на Съвета на Европа или от Конференцията на страните.
2. Генералният секретар на Съвета на Европа съобщава на страните всяко предложение за изменение.
3. Всяко изменение, предложено от дадена страна или от Комитета на министрите, се съобщава на Конференцията на страните, която представя на Комитета на министрите своето становище по предложеното изменение.
4. Комитетът на министрите разглежда предложеното изменение и становището, представено от Конференцията на страните, и може да одобри изменението.
5. Текстът на всяко изменение, одобрено от Комитета на министрите в съответствие с параграф 4, се изпраща на страните за приемане.
6. Всяко изменение, одобрено в съответствие с параграф 4, влиза в сила на тридесетия ден от датата, на която всички страни са уведомили генералния секретар, че го приемат.

Член 29

Уреждане на спорове

При спор между страни във връзка с тълкуването или прилагането на настоящата конвенция те се стремят да разрешат спора чрез преговори или чрез други мирни средства по техен избор, включително чрез Конференцията на страните съгласно член 23, параграф 2, буква д).

Член 30

Подписване и влизане в сила

1. Настоящата конвенция е отворена за подписване от държавите — членки на Съвета на Европа, от държавите, които не членуват в Съвета на Европа, но са взели участие в изготвянето на проекта, и от Европейския съюз.

2. Настоящата конвенция подлежи на ратифициране, приемане или одобрение. Документите за ратификация, приемане или одобрение се депозират при генералния секретар на Съвета на Европа.

3. Настоящата конвенция влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата, на която пет подписали я страни, между които най-малко три държави — членки на Съвета на Европа, са изразили своето съгласие да бъдат обвързани с настоящата конвенция в съответствие с параграф 2.

4. По отношение на подписали настоящата конвенция страни, които изразят своето съгласие да бъдат обвързани с нея, настоящата конвенция влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на шестмесечен срок от датата на депозиране на документа за ратификация, приемане или одобрение.

Член 31

Присъединяване

1. След влизането в сила на настоящата конвенция Комитетът на министрите на Съвета на Европа може, след като се консултира със страните и получи единодушното им съгласие, да покани държава, която не е член на Съвета на Европа и не е участвала в съставянето на настоящата конвенция, да се присъедини към нея чрез решение, взето с мнозинството, предвидено в член 20, буква г) от Статута на Съвета на Европа, и прието с единодушие от представителите на страните, имащи право да заседават в Комитета на министрите.

2. По отношение на всяка присъединяваща се държава настоящата конвенция влиза в сила на първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата на депозиране на документа за присъединяване при генералния секретар на Съвета на Европа.

Член 32

Териториално приложение

1. Всяка държава или Европейския съюз може при подписването или при депозирането на своя документ за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване да посочи територията или териториите, на които ще се прилага настоящата конвенция.

2. Всяка страна може на по-късна дата чрез декларация, отправена до генералния секретар на Съвета на Европа, да разшири прилагането на настоящата конвенция към всяка друга територия, посочена в декларацията. Настоящата конвенция влиза в сила по отношение на тази територия на първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата на получаването на декларацията от генералния секретар.

3. Всяка декларация, направена въз основа на предходните два параграфа, може да бъде оттеглена по отношение на всяка територия, посочена в тази декларация, чрез уведомление, изпратено до генералния секретар на Съвета на Европа. Оттеглянето поражда действие в първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата на получаване на уведомлението от генералния секретар.

Член 33

Федерално устройство

1. Всяка федерална държава може да си запази правото да поеме задълженията по настоящата конвенция в съответствие с основните принципи, уреждащи отношенията между нейното централно правителство и включените в нея провинции или други подобни териториални единици, при условие че настоящата конвенция се прилага спрямо централното правителство на федералната държава.

2. По отношение на разпоредбите на настоящата конвенция, чието прилагане е от юрисдикцията на всяка от съставните провинции или други подобни териториални единици, които не са задължени да приемат законодателни мерки съгласно конституционната система на федерацията, федералното правителство съобщава на компетентните органи на тези провинции тези разпоредби, заедно със своето положително становище, като ги насърчава да предприемат подходящи действия за привеждането им в действие.

Член 34

Резерви

1. С писмено уведомление до генералния секретар на Съвета на Европа всяка държава може при подписването или при депозирането на своя документ за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване да направи декларация, че ще се ползва от резервата, предвидена в член 33, параграф 1.

2. Не се допускат никакви други резерви по отношение на настоящата конвенция.

Член 35

Денонсиране

1. Всяка страна може по всяко време да денонсира настоящата конвенция посредством уведомление, адресирано до генералния секретар на Съвета на Европа.

2. Денонсирането поражда действие от първия ден от месеца, следващ изтичането на тримесечен срок от датата на получаване на уведомлението от генералния секретар.

Член 36

Уведомяване

Генералният секретар на Съвета на Европа уведомява държавите — членки на Съвета на Европа, държавите, които не членуват в Съвета на Европа, но са участвали в съставянето на проекта на настоящата конвенция, Европейския съюз, всяка подписала страна, всяка договаряща държава, както и всяка страна и всяка държава, която е била поканена да се присъедини към конвенцията, за:

- а) всяко подписване;
- б) депозирането на всеки документ за ратификация, приемане, одобрение или присъединяване;
- в) всяка дата на влизане в сила на настоящата конвенция в съответствие с член 30, параграфи 3 и 4 и член 31, параграф 2;
- г) всяко изменение, прието в съответствие с член 28, както и датата, от която изменението влиза в сила;
- д) всяка декларация, направена в съответствие с член 3, параграф 1, буква б);
- е) всяка резерва и оттегляне на резерва, направени в съответствие с член 34;
- ж) всяко денонсиране, направено в съответствие с член 35;
- з) всеки друг акт, декларация, уведомление или съобщение, свързани с настоящата конвенция.

В уверение на което долуподписаните, надлежно упълномощени за това, подписахме настоящата конвенция.

Съставена във Вилнюс на пети септември през две хиляди двадесет и четвърта година на английски и френски език, като двата текста са еднакво автентични, в единствен екземпляр, който се депозира в архивите на Съвета на Европа. Генералният секретар на Съвета на Европа предава заверено копие на всяка държава — членка на Съвета на Европа, на държавите, които не членуват в Съвета на Европа, но са участвали в изготвянето на проекта на настоящата конвенция, на Европейския съюз и на всяка държава, поканена да се присъедини към настоящата конвенция.
